అనుబంధం -2

సురాజ్య ఉద్యమం ఆగస్టు 9-డిశంబర్ 9 వరకు

ఆగస్టు 9 క్విట్ ఇండియా దినం - డిశంబర్ 9 అంతర్జాతీయ అవినీతి వ్యతిరేక దినం

రాజకీయ పార్టీలలో అంతర్గత ప్రజాస్వామ్యానికి చట్టం

ప్రజాస్వామ్యంలో అధికారం ప్రజలది. ప్రజలు నేరుగా అధికారాన్ని చలాయించలేరు. ప్రజలనీ అధికారాన్నీ అనుసంధానం చేసే సాధనాలు వుండాలి. రాజకీయ పార్టీలు అలాంటి సాధనాలు. ప్రజల తరపున అధికారం నిర్వహించే సాధనాలు. అంటే ప్రజల కోసం పార్టీలు గాని పార్టీల కోసం ప్రజలు కాదు. ప్రజలను రాజకీయ విధానాల ప్రాతిపదిక మీద చైతన్యపర్చడం, సంఘటితపర్చడం, ప్రజాభిప్రాయం ఆధారంగా ఎన్నికల్లో గెలవడం, గెల్చిన తర్వాత ఆ విధానాలకు అనుగుణంగా ప్రజలిచ్చిన అధికారాన్ని వినియోగించడం పార్టీల పాత్రగా వుంటుంది. ప్రజల ఉమ్మడి అవసరాల కోసం ఏర్పడినదే పార్టీల వ్యవస్థ. కాని ప్రస్తుతం మనం చూస్తున్న పార్టీల వ్యవస్థ దీనికి పూర్తి విరుద్ధంగా వుంది. ఇవి కొన్ని కుటుంబాల ప్రయివేటు ఆస్తులుగా, కొందరి వ్యక్తుల స్వంత ఎస్టేట్లుగా, నాయకత్వ ముఠాల అడ్డాలుగా వుంటున్నాయి. ఈ పార్టీలు ప్రజల చేతుల్లో అధికార సాధనాలు కాకుండా కొన్ని కుటుంబాలకు, వ్యక్తులకు, రాజకీయ ముఠాలకు అధికార క్రీడలో సాధనాలు అయ్యాయి. ఈ లక్షణాలు గల పార్టీలు పోషించే పాత్ర నిజమైన రాజకీయం కాదు. వీరిది రాజకీయ వ్యాపారం. ఈ ప్రైవేటు కంపెనీలు, వాటి అభ్యర్థులు ప్రజల్ని ప్రలోభపెట్టడం, ఓట్లు కొనడం, అధికారం పొందడం ప్రభుత్వ ధనాన్ని సంపదని కొల్లగొట్టుకుని పంచుకోవడంగా మారింది. పార్టీల పాత్ర మారింది. ఈ మార్పుని నిరోధించాలి. సమాజహితం కోసం, ప్రజాస్వామ్యాన్ని అర్థవంతం చెయ్యడం కోసం పార్టీల వ్యవస్థను ప్రక్షాళన చెయ్యాలి. ఇందులో పార్టీల నియంత్రణ చట్టం అత్యంత కీలకమైంది.

రాజకీయ పార్టీలు ప్రజాస్వామ్యాన్ని మరింత పరిపుష్టం చెయ్యాలి. మరింత విస్తృతపర్చాలి. ప్రజల సాధికారతకు పెద్దపీట వెయ్యాలి. ఇది జరగాలంటే పాలనలో ప్రజలకు ప్రత్యక్ష భాగస్వామ్యం కల్పించాలి. ప్రజల భాగస్వామ్యాన్ని పెంచాలి. పరిపాలనను ప్రజలకు జవాబుదారీ చెయ్యాలి. పాలనా సమాచారాన్ని ప్రజల ఆస్తిగా ప్రకటించాలి. ప్రజలు యజమానులు, పాలకులు సేవకులు అన్నది ఆచరణలో కనిపించాలి.

ఇది జరగాలంటే ముందుగా పార్టీలు ప్రజాస్వామ్యబద్ధంగా పనిచేసేవి కావాలి. పార్టీల ఇంట్లో నియంతృత్వము, బైట పాలనలో ప్రజాస్వామ్యమూ అనేవి పొసగని అంశాలు. పార్టీలోనే అంతర్గత ప్రజాస్వామ్యాన్ని అందించలేని పార్టీలు దేశంలో ప్రజలకి ప్రజాస్వామ్యాన్ని పంచిపెట్టలేవు. నిజమైన అర్థంలో ప్రజల సాధికారతనీ, ప్రజల భాగస్వామ్యాన్ని అందించలేవు.

రాజకీయపార్టీలకు మంచి నిబంధనావళులుంటాయి. సభ్యులు, కమిటీలు, అంతరంగిక ఎన్నికల పద్ధతులు, ఎన్నికల్లో పోటీ చేసే అభ్యర్థుల ఎంపిక ప్రక్రియలూ విధులకు సంబంధించిన అంశాలు అన్నీ పొందుపర్చబడి వుంటాయి. ఎవరైనా ప్రశ్నిస్తే అప్పుడు ఈ నిబంధనావళి దుమ్ము దులిపి తమ తమ పార్టీలలో ప్రజాస్వామ్య పద్ధతులను వివరించడానికి వినియోగించడం తప్ప ఏ పార్టీ కూడా నిబంధనావళి ప్రకారం పనిచేస్తున్న దాఖలాలు మాత్రం లేవు.

కొన్ని కుటుంబాలు, కొందరు వ్యక్తులు ప్రారంభించిన పార్టీలకు ఎంత మంచి నిబంధనావళి వున్నా అది ఆ కుటుంబం చుట్టూ, వ్యక్తులచుట్టూనే తిరుగుతుంది. అలాగే ఉత్తమ ఆశయాలతో ప్రారంభమైనా పార్టీలో ఆంతరంగిక ముఠాల చుట్టూ లేదా వ్యక్తుల చుట్టూ తిరిగే పరిస్థితి దాపురిస్తుంది. మన దేశంలో రాజకీయ పార్టీలన్నీ ఆంతరంగిక ప్రజాస్వామ్యంలో నేతి బీరకాయలే. మన రాష్ట్రంలో పార్టీలనే తీసుకోండి. ఇందులో కొత్త, పాత తేడాలు లేవు. అన్నీ అడ్‌హాక్ కమిటీల పార్టీలే. ఆ కుటుంబాల

చుట్టూ లేదా వ్యక్తుల చుట్టూ లేదా నాయకత్వ ముఠాల చుట్టూ తిరుగుతున్న పార్టీలే. ఇక వామపక్ష పార్టీలలో క్రమపద్ధతిలో ఎన్నికలు వున్నట్టు కనిపిస్తున్నా కేంద్రీకృత ప్రజాస్వామ్యం ఆ పార్టీలలో ఆంతరంగిక ప్రజాస్వామ్యాన్ని కుంచింపజేస్తున్నది. పర్యవసానంగానే ఆ పార్టీలలో కూడా తిరుగుబాట్లు, క్రమ శిక్షణా రాహిత్యాలు, ముఠా కీచులాటలు బైటకొస్తున్నాయి.

ప్రజలకు అధికారాన్ని అందించే సాధనాలుగా ప్రారంభమైన పార్టీలు ఇప్పుడు తమ పాత్రని మార్చుకున్నాయి. తమ వేషాల్ని రూపాన్ని మార్చుకున్నాయి. ప్రజలదే అధికారం అన్న అంశాన్ని పార్టీలదే అధికారం అన్న అంశంగా చూపిస్తున్నాయి. పార్టీలు అధికారం పొందడానికి ప్రజల్ని సాధనాలుగా చేస్తున్నాయి. ఇప్పుడు ప్రజలకోసం పార్టీలు కాదు. అధికారం కోసం పార్టీలు. మన ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రజల అధికారం స్థానాన్ని పార్టీలు అధికారంగా రూపాంతరం చెందించారు. ప్రజలని కూడా ఇది ప్రజస్వామ్యమని భ్రమింపచేస్తున్నారు. పార్టీలు ఈ కొత్త పాత్ర పోషించడానికి మనీకల్చర్‌ను ఆశ్రయిస్తున్నాయి. పార్టీ నడపడానికి డబ్బు, నేతలు కావడానికి డబ్బు, అభ్యర్థులుగా పోటీ చెయ్యడానికి డబ్బు ప్రస్తుతం పార్టీల వ్యవస్థ పూర్తిగా డబ్బు చుట్టూ తిరుగుతున్నది. ఈ డబ్బు ఐచ్ఛికంగా వచ్చేది కాదు. ఆశించి ఇచ్చేది. అధిక లాభాలకు పెట్టే పెట్టుబడి. డబ్బుంటే ఎవరైనా ఏ వ్యాపారం అయినా లాభసాటిగా నిర్వహించవచ్చు. ఏ అర్హతలు అవసరం లేదు. ఇదే రాజకీయ వ్యాపారానికీ సూత్రం అయింది. అయినా వీళ్లకి పార్టీ కావాలి. ఒకరి అండదండలు మరొకరికి కావాలి. పార్టీ వాళ్ళకి ఒక సాధనం. ఒక పరిచారిక మాత్రమే. ఇలాంటి నేపథ్యంలో పార్టీలో ప్రజస్వామ్యం ఉండదు. ఉండకూడదు. ఒక ముఠా కల్చర్, ఒక బ్యూరోక్రాటిక్ మేనేజిమెంట్ కల్చర్, ఒక కార్పొరేట్ కల్చర్ ఏదైనా లేక అన్నింటి మిశ్రమంతో పార్టీల నిర్వహణ సాగిపోతుంది. ఇదే ప్రస్తుతం మన పార్టీలలో చూస్తున్నాం. ఈ పార్టీలకి రాజకీయ విధానాలతో పని వుండదు. ప్రజల్ని చైతన్య పరిచే అవసరం ఉండదు. డబ్బుల్లో ప్రజల్ని ప్రలోభపెట్టడం, కొనుగోలు చెయ్యడం, మేనేజ్ చెయ్యడం మాత్రమే రాజకీయం అవుతుంది. పార్టీలు డబ్బు చుట్టూ, అధికారం చుట్టూ తిరుగుతాయి. ఇదీ మనం చూస్తున్న స్థితి. ఈ పద్ధతి పార్టీలను నిలబెట్టుకోడానికి పనికొస్తుంది. వ్యక్తులు, కుటుంబాలు, రాజకీయ ముఠాల ప్రయోజనాలకు పనికి వస్తుంది. ప్రజల ప్రయోజనాలకి, ప్రజాస్వామ్య విస్తృతికి ఎంత మాత్రం పనికి రావు.

ఈ నేపథ్యంలో రాజకీయపార్టీలలో అంతర్గత ప్రజాస్వామ్యాన్ని పాదుకొల్పాలి. మన రాజ్యాంగ నిర్మాతలు రాజకీయ పార్టీల ఏర్పాటుకీ, పత్రికల నిర్వహణకీ చట్టాలు అవసరం వస్తుందని భావించలేదు. అవి ప్రజలకు దిక్సూచిగా, ప్రజాస్వామ్యానికి పట్టుగొమ్మలుగా విరాజిల్లుతాయని భావించారు. కాని ఈ వ్యవస్థలు పూర్తిగా వ్యాపార రంగాలుగా మారిపోతాయని సంకుచితమైన స్వార్థ ప్రయోజనాలకు ఆలవాలమై పోతాయని వారు ఊహించలేదు. కాని ఇప్పుడు అలాంటి అవసరం అందరికీ సుస్పష్టంగా కనిపిస్తున్నది. రాజకీయ పార్టీల నియంత్రణకు చట్టం తప్పనిసరి అవసరం అయింది.

పార్టీల చట్టం దేని కోసం..

రాజకీయ పార్టీలకు చట్టం అవసరం అంటే పార్టీలు పెట్టుకునే స్వేచ్ఛను హరించడమూ కాదు, నియంత్రించడమూ కాదు. ప్రజాస్వామ్య ప్రక్రియలో అత్యంత కీలకమైన రాజకీయ పార్టీలలో ప్రజాస్వామ్యాన్ని తప్పనిసరి చెయ్యడం కోసం మాత్రమే. ప్రజల అధికారానికి సాధనాలు కావలసిన పార్టీలు, వ్యక్తుల ఎస్టేట్లుగా, కుటుంబ ఆస్తులుగా, రాజకీయ ముఠాల అడ్డాలుగా మారకుండా నిరోధించడానికి మాత్రమే.

1. సభ్యుల హక్కుల పరిరక్షణ

ప్రతి రాజకీయ పార్టీ తాను సభ్యుల మీదే ఆధారపడినట్లు చెప్పుకుంటుంది. కాని పార్టీలో సభ్యుల హక్కుల పరిరక్షణకు నిర్దిష్టమైన ఏర్పాట్లు సమగ్రమంగా వుండడం లేదు.

ఒక పార్టీలో ఎవరిని సభ్యులుగా చేర్చుకోవాలి. ఎవరిని చేర్చుకోకూడదు అని నిర్దేశించుకునే హక్కు ఆయా పార్టీలకే వుండాలి. ఇది పార్టీల స్వేచ్ఛ. వాటి ప్రాథమిక హక్కు చట్టం దీనిని నియంత్రించకూడదు.

ఒక పార్టీలో సభ్యత్వం ఇచ్చిన తర్వాత వారికి నిర్దిష్టమైన హక్కులు వుండి తీరాలి. అవి పొందడానికి ఖచ్చితమైన ఏర్పాట్లు వుండాలి. దీనికి రక్షణ ఇచ్చే చట్టబద్ధమైన చర్యల కోసం పార్టీల నియంత్రణ చట్టం అవసరం.

ప్రతి పార్టీలోనూ సభ్యులకు ఈ కింది హక్కుల్ని విధిగా కల్పించి తీరాలి.

ఎ. సభ్యులు తమ అభిప్రాయాలు వ్యక్తం చేసుకోవడానికి నిర్దిష్టమైన వేదికలు వుండాలి.

బి. సంస్థాగత ఎన్నికలు నిర్దిష్ట కాలపరిమితిలో జరిగి తీరే ఏర్పాటు, సభ్యులకు పోటీ చేసే అవకాశాలు పార్టీలకు తప్పనిసరి చెయ్యాలి.

సి. ఎన్నికలలో పోటీ చేసే అభ్యర్థుల నిర్ణయం ఆయా ప్రాంతానికి చెందిన పార్టీ సభ్యులకే వుండాలి. పై కమిటీలకు అభ్యర్థిత్వాన్ని వీటో చేసే అధికారం, అభ్యర్థిని సూచించే అధికారాలున్నా అంతిమంగా నిర్ణయాధికారం ఆ ప్రాంత సభ్యులదే కావాలి.

డి. పార్టీ సభ్యులపై క్రమశిక్షణా చర్యలు తీసుకోడానికి నిర్దిష్టమైన ఏర్పాట్లు వుండాలి. సహజన్యాయ సూత్రాలు పాటించి తీరాలి.

ఇవి సభ్యుల ప్రాథమిక హక్కులు కావాలి. వీటిని పార్టీలే అమలు జరుపుకోవాలి. కాని ఈ హక్కుల ఉల్లంఘనలు జరిగితే పార్టీల నియంత్రణా చట్టం ఈ సభ్యుల హక్కులను రక్షించేదిగా వుండాలి. ఉల్లంఘించిన పార్టీలను శిక్షించే అధికారం గల చట్టం కావాలి.

2. సంస్థాగత ఎన్నికలు

ఎ. ప్రతిపార్టీ తన సంస్థాగత ఎన్నికల పద్ధతిని నిబంధనావళిలో నిర్దిష్టంగా పేర్కొని తీరాలి. ఎన్నికల నిర్వహణకు ప్రత్యేక వ్యవస్థ వుండాలి. గడువులోగా ఎన్నికలు జరిపితీరాలి. ఏదైనా అసాధారణ పరిస్థితుల వల్ల గడువు మారితే కనీసం 6 నెలలలోగా విధిగా ఎన్నికలు జరిగి తీరాలి. ఈ అదనపు గడువు కాలంలో పాత కమిటీలే కొనసాగాలి. అడ్‌హాక్ కమిటీలు వుండకూడదు.

బి. సంస్థాగత ఎన్నికల ప్రకటనకు ముందస్తు ప్రకటన, ఓటర్ల జాబితాల ప్రకటన, నామినేషన్ల స్వీకరణ, రహస్య బ్యాలెట్ ద్వారా ఎన్నికలు జరగాలి.

సి. అన్ని స్థాయిలలోనూ నామినేటెడ్ పోస్టులు 1/4కు మించి ఉండకూడదు. వీరికి ఓటింగు హక్కు వుండకూడదు.

సంస్థాగత ఎన్నికలు సకాలంలో జరగకపోయినా, నిబంధనావళిని ఉల్లంఘించినప్పుడు ఆ పార్టీల రిజిస్ట్రేషన్ రద్దు తరహా కఠినమైన చర్యలు తీసుకోవడానికి పార్టీల నియంత్రణ చట్టం అధికారాన్ని కలిగి ఉండాలి.

3. ఎన్నికైన కమిటీలు :

ఎ. ఎన్నికైన పార్టీ కమిటీలను మూకుమ్మడిగా రద్దు చేసే అధికారం వాటి స్థానంలో అడ్‌హక్ కమిటీల ఏర్పాటు చేసే అవకాశం ఎట్టి పరిస్థితులలోనూ అనుమతించకూడదు.

బి. ఏదైనా ఒక కమిటీ నిబంధనావళిని ఉల్లంఘించినప్పుడు దానికి నిర్దిష్టమైన కారణాలతో నోటీసు ఇచ్చి వారు ఇచ్చిన వివరణ తర్వాత వాటి మీద ఆంక్షలూ చర్యలు మాత్రమే వుండాలి.

సి. ఎన్నికైన కమిటీల రద్దును నిరోధించడానికి పార్టీల నియంత్రణ చట్టంలో తగిన రక్షణ చర్యలు వుండాలి.

4. విశేషాధికారాలు :

పార్టీ అధ్యక్షుడు ప్రత్యక్షంగా లేదా పరోక్షంగా ఎన్నికైనా ఆయన విశేషాధికారాలను పరిమితం చెయ్యాలి. నియంతగా వ్యవహరిచడానికి ఎట్టి పరిస్థితులలోనూ అనుమతించకూడదు. పార్టీల నిబంధనావళిలో అలాంటి నిబంధనలను చట్టం విరుద్ధం చెయ్యాలి. సభ్యులను, నాయకుల్ని ఏకపక్షంగా తొలగించే అధికారం, ఎన్నికైన కమిటీలను రద్దు చేసే అధికారం వుండకూడదు. నిబంధనావళిలో సూచించిన పద్ధతిని పాటించి తీరాలి.

నిబంధనావళికి విరుద్ధంగా నామినేషన్ల ద్వారా సంస్థాగత ఎన్నికలను అపహాస్యం చేయడాన్ని అనుమతించకూడదు. అధ్యక్షుని తుది నిర్ణయానికి వదిలేశామని ఏ కమిటీ కూడా ఏకవాక్య తీర్మానాలు చేయడాన్ని అనుమతించకూడదు. నిబంధనావళికి, చట్టానికి విరుద్ధంగా వ్యవహరించినట్లు రుజువైతే ఆ పార్టీ అధ్యక్షుణ్ణి అనర్హుణ్ణి చేసే అధికారం పార్టీ నియంత్రణ చట్టానికి వుండాలి.

5. పార్టీ అభ్యర్థుల ఎన్నిక :

ఏ స్థాయిలోనైనా ఎన్నికలలో పోటీ చేసే అభ్యర్థులను నిర్ణయించే అధికారం ఆ స్థాయిలో పార్టీ సభ్యులకే వుండాలి. పై కమిటీలకి అధ్యక్షునికి అభ్యర్థుల్ని సూచించే అధికారం లేదా ఆ ప్రాంత సభ్యులు సూచించిన అభ్యర్థిని తిరస్కరించే అధికారాలు వున్నప్పటికీ అంతిమంగా అభ్యర్థుల్ని నిర్ణయించే అధికారం ఆ ప్రాంత సభ్యులకే వుండాలి.

6. పార్టీ నిధులు :

నిధుల సేకరణ – జమాఖర్చులు పారదర్శకంగా ఉండే ఏర్పాట్లు పార్టీలు చేసుకోవాలి. చట్టబద్ధమైన వసూళ్ళకీ, చట్టబద్ధమైన ఆర్థిక కార్యకలాపాలను అరికట్టేందుకు పార్టీల నియంత్రణ చట్టం తగిన చర్యలు తీసుకునేదిగా వుండాలి. పార్టీల నియంత్రణ చట్టం పైకి పార్టీలను కట్టడిచేసేదిగా కనిపించినా ఇది పార్టీలలో అంతరంగిక ప్రజాస్వామ్యాన్ని నికరం చెయ్యడానికి ఉద్దేశించింది. అన్ని పార్టీలలో సభ్యుల సాధికారతకు సంబంధించినది. అందుచేత అన్ని పార్టీలలోని సభ్యులు దీని మీద స్పందించాలి. పార్టీలను సంస్కరించే ఉద్యమంలో భాగస్వాములు కావాలి. అలాగే ఈ సమస్యను పార్టీల సమస్యగా ప్రజలు భావించకూడదు. ప్రజాస్వామ్య బద్ధం కాని పార్టీలు తెచ్చే అనర్థం అంతా భరిస్తుంది ప్రజలు. ప్రజల సాధికారత అంతిమంగా పార్టీల అంతర్గత ప్రజాస్వామ్యంతో ముడి పడి ఉంది. ఈ చర్చను కొనసాగించండి... దీనిని ఉద్యమం చెయ్యండి..!!